

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

3.9 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA DE VEST TIMIȘOARA
1.2 Facultatea / Departamentul	DE DREPT
1.3 Catedra	DEPARTAMENTUL DE DREPT PUBLIC
1.4 Domeniul de studii	DREPT
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii / Calificarea	DREPT

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	DREPT INSTITUȚIONAL AL UNIUNII EUROPENE						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. Dr. Raluca BERCEA						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. Dr. Sorina DOROGA, drd. Alexandra Burdulea, drd. Bianca Șerb						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	II	2.6 Tipul de evaluare	EX	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	3	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	42	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate / pe teren					15
Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					35
Tutoriat					-
Examinări					4
Alte activități.....					-
3.7 Total ore studiu individual	94				
3.8 Total ore pe semestru	150				
3.9 Numărul de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Disciplina se studiază subsecvent disciplinelor de drept constituțional și drept internațional public. Este recomandată completarea cu disciplina Protecția Internațională a Drepturilor Omului.
4.2 de competențe	Nu este cazul.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Videoproiecție
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Videoproiecție

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Înțelegerea principiilor și a regulilor specifice dreptului Uniunii Europene. 2. Cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice dreptului Uniunii Europene. 3. Înțelegerea corectă a raportului dintre dreptul Uniunii Europene și dreptul național. 4. Cunoașterea modului de organizare și funcționare a instituțiilor Uniunii Europene. 5. Aplicarea normelor și a procedurilor specifice dreptului Uniunii Europene. 6. Capacitatea de a soluționa litigiile în care este incident dreptul Uniunii Europene.
Competențe transversale	Dezvoltarea capacității de reflexie critică și constructivă asupra consecințelor juridice și sociale ale aplicării dreptului Uniunii Europene în medii economico-sociale complexe și în condiții de autonomie decizională.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea și utilizarea adecvată a principiilor și conceptelor specifice dreptului Uniunii Europene, precum și cunoașterea modului de organizare și funcționare a instituțiilor Uniunii Europene.
7.2 Obiectivele specifice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Înțelegerea principiilor și a regulilor specifice dreptului Uniunii Europene. 2. Cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice dreptului Uniunii Europene. 3. Înțelegerea corectă a raportului dintre dreptul Uniunii Europene și dreptul național. 4. Cunoașterea modului de organizare și funcționare a instituțiilor Uniunii Europene. 5. Aplicarea normelor și a procedurilor specifice dreptului Uniunii Europene. 6. Capacitatea de a soluționa litigiile în care este incident dreptul Uniunii Europene.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații tematice
<i>Partea I. ISTORICUL CONSTRUCȚIEI COMUNITARE. ISTORICUL UNIUNII EUROPENE</i>	Prelegere	<ol style="list-style-type: none"> 1. Contextul internațional general al apariției ordinii juridice comunitare 2. Tratatul CECO

		<ol style="list-style-type: none"> 3. Tratatul CEE 4. Tratatul EURATOM 5. Actul Unic European 6. Tratatul de la Maastricht 7. Tratatul de la Nisa 8. Tratatul instituind o Constituție pentru Europa 9. Tratatul de la Lisabona
<i>Partea a II-a. APLICAREA DREPTULUI UNIUNII EUROPENE ÎN RAPORT CU DREPTUL NAȚIONAL</i>	<p>Prelegere</p> <p>Analiză hotărâri relevante</p> <p>CJCE/CJUE</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teoriile moniste și dualiste privind aplicarea dreptului internațional public în raport cu dreptul intern 2. <i>Dictum</i>-uri relevante ale CJCE în legătură cu aplicarea dreptului comunitar 3. Principiul aplicării imediate a dreptului Uniunii Europene 4. Principiul aplicării directe a dreptului Uniunii Europene 5. Principiul aplicării cu prioritate a dreptului Uniunii Europene 6. Principiul autonomiei statelor membre în aplicarea dreptului Uniunii Europene
<i>Partea a III-a. PERSONALITATEA JURIDICĂ ȘI NATURA JURIDICĂ SPECIFICĂ A CONSTRUCȚIEI COMUNITARE / A UNIUNII EUROPENE</i>	<p>Prelegere</p> <p>Analiză hotărâri relevante</p> <p>CJCE/CJUE</p> <p>Aplicații practice ilustrative</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Personalitatea juridică a Comunităților Europene 2. Personalitatea juridică a Uniunii Europene 3. Teorii asupra naturii juridice a construcției europene 4. Principii care decurg din natura juridică specifică a construcției europene <ol style="list-style-type: none"> a. Principiul ireversibilității b. Principiul coerenței c. Principiul loialității 5. Uniunea de drept <ol style="list-style-type: none"> a. Drepturile fundamentale ale omului ca principiu al Uniunii de drept. Evoluție b. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene c. Problematika aderării Uniunii Europene la CEDO
<i>Partea a IV-a. IZVOARELE DREPTULUI UNIUNII EUROPENE</i>	Prelegere	<ol style="list-style-type: none"> 1. Clasificarea izvoarelor de drept al Uniunii Europene

	<p>Analiză hotărâri relevante CJCE/CJUE Aplicații practice ilustrative</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Izvoare primare de drept al Uniunii Europene <ol style="list-style-type: none"> a. Caracterizare. Tipologie. Relații între tratate. Structura tratatelor b. Domeniul de aplicare a tratatelor institutive. Aplicarea în spațiu c. Aplicarea în timp a tratatelor institutive (intrare în vigoare, durată, revizuire, caducitate, excludere, retragere voluntară) 3. Izvoare derivate de drept al Uniunii Europene <ol style="list-style-type: none"> a. Caracterizare. Tipologie. b. Regimul juridic comun (elaborarea actului, intrarea în vigoare, dispariția actului). Principii care guvernează edictarea dreptului derivat de către instituțiile comunitare c. Regulamentul d. Decizia e. Directiva f. Avizul și recomandarea 4. Izvoare complementare de drept al Uniunii Europene 5. Izvoare rezultate din angajamentele externe ale al Uniunii Europene 6. Izvoare nescrise de drept al Uniunii Europene
<p><i>Partea a V-a. COMPETENȚELE ÎN DREPTUL UNIUNII EUROPENE</i></p>	<p>Prelegere Analiză hotărâri relevante CJCE/CJUE Aplicații practice ilustrative</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Principiul competenței de atribuire Competențe principale (exclusive, concurente, excluse) 2. Competențe complementare 3. Principiul subsidiarității 4. Principiul proporționalității

<p><i>Partea a VI-a. SISTEMUL INSTITUȚIONAL AL UNIUNII EUROPENE</i></p>	<p>Prelegere Analiză hotărâri relevante CJCE/CJUE Aplicații practice ilustrative</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Principii care guvernează funcționarea propriu-zisă a instituțiilor Uniunii Europene <ol style="list-style-type: none"> a. Problema separației puterilor b. Principiul echilibrului instituțional c. Principiul autonomiei instituțiilor comunitare d. Principiul cadrului instituțional unic 2. Parlamentul European <ol style="list-style-type: none"> a. Componență. Constituire b. Atribuții decizionale legislative c. Atribuții de anchetă și avocat al poporului d. Atribuții de supraveghere și control e. Atribuții consultative 3. Comisia Europeană <ol style="list-style-type: none"> a. Statut b. Organizare c. Funcționare d. Atribuții 4. Consiliul Uniunii Europene <ol style="list-style-type: none"> a. Statut b. Organizare c. Funcționare d. Atribuții 5. Consiliul European 6. Curtea de Justiție a Uniunii Europene <ol style="list-style-type: none"> a. Componere. Structură <ol style="list-style-type: none"> i. Judecătorii ii. Avocații generali iii. Alte organe b. Organizare c. Competență <ol style="list-style-type: none"> i. Reguli generale ii. Funcționarea Curții ca instanță constituțională, administrativă, internațională, de recurs
<p><i>Partea a VII-a. ACȚIUNI ÎN FAȚA CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE</i></p>	<p>Prelegere Analiză hotărâri relevante CJCE/CJUE</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recursul în anulare 2. Excepția de ilegalitate 3. Recursul în carență

	Aplicații practice ilustrative	4. Recursul în constatarea neîndeplinirii de către statele membre a obligațiilor comunitare 5. Cererea pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare
--	--------------------------------	--

Bibliografie

Bibliografie obligatorie:

Raluca Bercea, Sorina Doroga, *Dreptul Uniunii Europene în hotărâri și cazuri practice*, ed. 2, Universul Juridic, București, 2019.

Gyula Fabian, *Drept instituțional al Uniunii Europene*, Hamangiu, București, 2018.

Paul Craig, Grainne de Burca, *Dreptul Uniunii Europene. Comentarii, jurisprudenta și doctrina*, Editura Hamangiu, București, 2017.

Robert Schutze, *Drept constituțional al Uniunii Europene*, Editura Universitară, București, 2012.

Raluca Bercea, *Drept comunitar. Principii*, C.H. Beck, București, 2007.

Bibliografie complementară:

Raluca Bercea, *Protecția drepturilor fundamentale în sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului*, C.H. Beck, 2020.

Bibliografie opțională:

Cărți:

Alina Kaczorowska, *European Union Law*, ed. 3. Routledge, 2013.

Chahira Boutayeb, *Droit institutionnel de l'Union Européenne*, LGDJ, 2013.

Raluca Bercea (ed.), *Mai este Curtea Europeană a Drepturilor Omului un mecanism judiciar eficace?*, Universul Juridic, București, 2013.

Raluca Bercea, *Drept comunitar. Istorice, izvoare și instituții. Note de curs și aplicații practice*, Timișoara, Mirton, 2009.

Articole:

Raluca Bercea, *Taricco I și II. Un comentariu din perspectiva "libertăților, drepturilor și puterilor la începutul mileniului al III-lea"*, în volumul *In Honorem Valeriu Stoica. Drepturi, libertăți și puteri la începutul mileniului al III-lea*, ed. coord. Marian Nicolae, Radu Rizoiu, Ioana Laura Toma-Dăuceanu, Ed. Universul Juridic, 2018.

Raluca Bercea, *Le temps de l'adhésion n'est toujours pas venu – notes en marge de l'Avis 2/13 du 18 décembre 2014 de la Cour de Justice de l'Union Européenne*, în *Romanian Journal of Comparative Law*, 1/2015.

Raluca Bercea, *Doit-on encore réviser la constitution nationale pour répondre aux exigences du droit de l'Union Européenne?*, în *Romanian Journal of Comparative Law*, 1/2013.

Raluca Bercea, *The European Union Law and the Romanian Judge*, în *Diritto e Politiche dell'Unione Europea*, G.Giappichelli Editore, Torino, fascicolo 1/2009, pp. 21-30.

Raluca Bercea, *Cine se teme de dreptul comunitar?*, *Revista Română de Drept Comunitar*, nr. 3/2009, Wolters Kluwer, București, 2009, pp. 15-33.

Raluca Bercea, *Despre buna-credință procesuală și caracterul rezonabil al apărărilor guvernului României în fața Curții Europene a Drepturilor Omului*, în *Noua Revistă de Drepturile Omului*, nr. 4/2009

Alte referințe:

- Karen Davies, *Understanding European Union Law*, Routledge, 2013.
 Stéphane Leclerc, *L'essentiel du droit des institutions de l'Union européenne*, 4e ed., Gualino-Lextenso, 2013
Droit de l'Union européenne, Loïc Grard (coord.), LGDJ-Lextenso, 2013.
 Andrea Biondi, Piet Eeckhout, *EU law after Lisbon*, Oxford University Press, 2012.
 Louis Dubouis, Claude Blumann, *Droit matériel de l'Union européenne*, 6e ed., Montchrestien-Lextenso, 2012.
 Dony, Marianne, *Droit de l'Union européenne*, Ed. de l'Université de Bruxelles, 2012.
 Guy Isaac, Marc Blanquet, *Droit général de l'Union européenne*, 10e ed., Sirey, 2012.
 Fontaine, Pascal, *L'Union européenne : histoire, institutions, politiques*, Éd. du Seuil, 2012.
The evolution of EU Law, Paul Craig, Gráinne de Búrca (coord.), a 2-a ed., Oxford University Press, 2011.
 Damian Chalmers, Gareth Davies, Giorgio Monti, *European Union Law: Cases and Materials*, Cambridge, Cambridge University Press, 2010.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Aplicarea dreptului Uniunii Europene în raport cu dreptul intern al Statelor Membre. Reguli fundamentale	Dezbateri în baza unor cazuri practice	2 h
2. Aplicarea dreptului Uniunii Europene în raport cu dreptul român. Practici naționale	Dezbateri în baza unor cazuri practice	2 h
3. Problematika aderării Uniunii Europene la sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului	Dezbateri în baza unor cazuri practice	2 h
4. Competențele în dreptul Uniunii Europene	Dezbateri în baza unor cazuri practice	2 h
5. Sistemul instituțional al Uniunii Europene	Dezbateri în baza unor cazuri practice	2 h
6. Acțiuni la Curtea de Justiție a Uniunii Europene	Dezbateri în baza unor cazuri practice	2 h
7. Cererea pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare – mijloc de cooperare între judecătorii europeni	Dezbateri în baza unor cazuri practice	2 h

Bibliografie suport: Raluca Bercea, Sorina Doroga, *Dreptul Uniunii Europene în hotărâri și cazuri practice*, ed. 2, Universul Juridic, București, 2019

Seminarul 1

- CJCE, 5 febr. 1963, *Van Gend en Loos...*, cauza 26/62
 CJCE, 15 iulie 1964, *Flaminio Costa c/E.N.E.L.*, cauza 6/64
 CJCE, 4 dec. 1974, *Yvonne Van Duyn c/ Home Office*, cauza 41/74
 CJCE, 16 dec. 1976, *Rewe...*, cauza 33/76
 CJCE, 16 dec. 1976, *Comet BV c/ Produktschap voor Siergewassen*, cauza 45/76
 CJCE, 9 martie 1978, *Administration des Finances de l'Etat c/ Société anonyme Simmenthal*, cauza 106/77
 CJCE, 23 aprilie 1986, *Parti écologiste « Les Verts » c/ Parlamentul European*, cauza 294/83
 CJCE, 11 ian. 2000, *Tanja Kreil c/ Bundesrepublik Deutschland*, cauza C-285/98, Rec. I-69

Christoffer C. Eriksen, *The European constitution, welfare states and democracy: the four freedoms vs national administrative discretion*, Routledge, 2012.

Seminarul 2

CCR, Decizia nr. 148/2003, M. Of. nr. 317 din 12 mai 2003

CCR, Decizia nr. 59 din 17 ianuarie 2007, Monitorul Oficial nr. 98/08.02.2007

CCR, Decizia nr. 1031 din 13 noiembrie 2007, Monitorul Oficial nr. 09/07.01.2008

CCR, Decizia nr. 413/10 aprilie 2008, Monitorul Oficial nr. 386/21.05.2008

CCR, Decizia nr. 1656/2010, publicată în M. Of. Nr. 79 din 31/01/2011

Compliance and the enforcement of EU law, Marise Cremona (coord.), Oxford University Press, 2012.

Seminarul 3

CCR, Decizia nr. 1.258/8 octombrie 2009, Monitorul Oficial nr. 798/23.11.2009

CJCE, 1/58, *Stork & CIE c/ Înalta Autoritate a CECO*

CJCE, 1/70, *Internationale Handelsgesellschaft*

CJCE, 4/73, *Nold*

CJUE, 34/09, *Zambrano*

CJCE, 294/83, *Parti écologiste « Les Verts » c/ Parlamentul european*

CJUE, 84/95, *Bosphorus*

T 315/01, CJUE 402/05 *Kadi*

Raluca Bercea (ed.), *Mai este Curtea Europeană a Drepturilor Omului un mecanism judiciar eficace ?*, Universul Juridic, București, 2013.

Ion Gâlea, *Aderarea Uniunii Europene la Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Analiză critică*, CH Beck, București, 2012.

Seminarul 4

Le traité de Lisbonne : de nouvelles compétences pour l'Union européenne ?, Aurélien Raccah (coord.), l'Harmattan, 2012.

Seminarul 5

Finn Laursen, *The EU's Lisbon treaty: institutional choices and implementation*, Ashgate, 2012.

Stine Andersen, *The enforcement of EU law: the role of the European Commission*, Oxford University Press, 2012.

The challenge of democratic representation in the European Union, Sandra Kröger, Dawid Friedrich (coord.), Palgrave Macmillan, 2012.

Seminarul 6

Gerard Conway, *The limits of legal reasoning and the European Court of Justice*, Cambridge University Press, 2012.

Ana Daniela Bobaru, *Rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene în procesul de interpretare și aplicare uniformă a dreptului Uniunii Europene*, Ed. Universitară, 2011.

Seminarul 7

Mihai Șandru, Mihai Banu, Dragoș Călin, *Refuzul instanțelor naționale de a trimite întrebări preliminare. Jurisprudență românească*, Editura CH Beck, 2013.

Pertek, Jacques, *Coopération entre juges nationaux et Cour de justice de l'UE : le renvoi préjudiciel*, Bruylant, 2013.

Niels Fenger, Morten Broberg, *Le renvoi préjudiciel à la Cour de justice de l'Union Européenne*, trad. de Karim Kouri, Larcier, 2013.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

<ul style="list-style-type: none">• Conținutul disciplinei este în concordanță cu cel al disciplinelor similare predate la facultățile de drept de prestigiu din țară și din străinătate.• Cunoștințele și competențele acumulate în cadrul disciplinei se bucură de recunoaștere la nivelul profesiilor juridice, al asociațiilor profesionale și al angajatorilor reprezentativi.
--

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea materiei	Examen scris + examen oral: grilă eliminatoire, subiecte de teorie și subiecte practice Rezultatele evaluării pe parcurs în aceleași modalități (grile recapitulative, rezolvări cazuri practice, participarea la dezbaterile inițiate pe pagina de curs) vor fi avute în vedere la stabilirea notei finale.	90%
	Exprimare corectă	Greșelile gramaticale, de ortografie și de exprimare, precum și ininteligibilitatea intervențiilor scrise vor fi avute în vedere în notare.	10%
10.5 Seminar / laborator	Cunoașterea materiei		50%
	Participare la dezbateri		50%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">• Obținerea a cel puțin nota 5 (cinci) la examen• Condiții de prezență la curs și seminar potrivit regulamentelor UVT			

Data completării

22.09.2021

Semnătura titularului de curs

Prof. Dr. Raluca BERCEA

Semnătura titularului de seminar

Lect. Dr. Sorina Doroga

Semnătura șefului departamentului

Conf. Dr. Cristian Clipa

